

Klinické doporučené postupy

Autor: Krchňová T.

Definice

Jedna z nejužitečnějších definic charakterizuje klinické doporučené postupy (dále KDP) jako „systematicky vytvářená stanoviska, pomáhající lékařům a pacientům ve specifických klinických případech rozhodovat o přiměřené zdravotní péči.“ Jsou důležité při šíření nejlepší klinické praxe založené na důkazech.

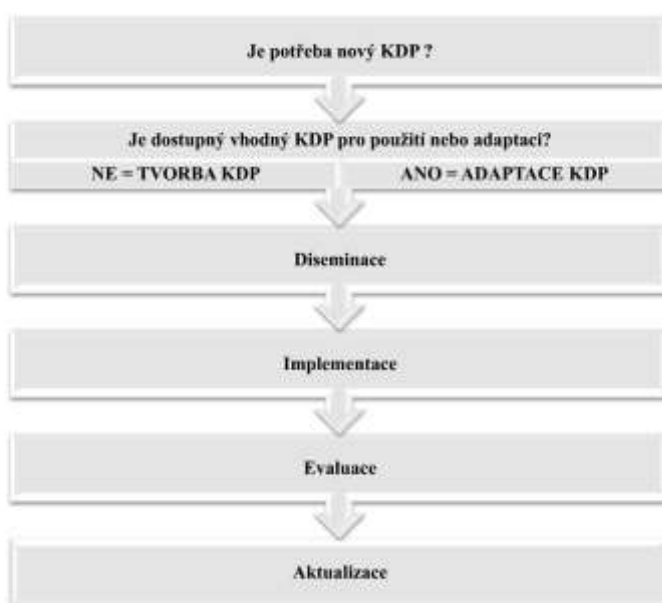
Proč jsou KDP důležité?

S rozvojem vědeckého poznání a aplikací jeho výsledků do klinické praxe se zdravotní péče stává čím dál tím složitější. Pro lékaře je nemožné, aby se orientoval v záplavě nových informací a četl množství odborné literatury. KDP by měly lékařům, ale i pacientům pomoci v rozhodování v konkrétních situacích.

Jak jsou KDP vytvářeny?

Na začátku celého procesu tvorby klinických doporučených postupů stojí rozhodnutí, jestli bude vytvořen zcela nový KDP nebo přizpůsobíme (*adaptujeme*) některý již existující na místní podmínky (Obr. 1). Z tohoto pohledu máme dvě možnosti a výsledkem může být původní nebo odvozený (*adaptovaný*) doporučený postup (obr. 2).

Obr. 1. Jak jsou KDP vytvářeny?

Zdroj: <http://www.usl.upol.cz/sites/default/files/flipr/CKDP1/web/flipviewerexpress.html>, dne 14.4.2014

Obr. 2. Možnosti tvorby klinických doporučených postupů

Zdroj: http://usl.upol.cz/sites/default/files/flipr/Obecne/Obecne_output/web/flipviewerexpress.html, dne 14.4.2014

Na jakou oblast zdravotnictví jsou KDP zaměřeny?

Tato doporučení jsou vztažena k jednotlivým pacientům v konkrétních klinických případech. Týkají se diagnostiky, terapie a prevence.

Kde KDP vznikají?

Klinické doporučené postupy jsou vytvářeny různými institucemi od mezinárodních, přes národní, až po regionální a místní úroveň. Jsou vytvářeny vládními i nevládními organizacemi.

Jakou mají výslednou formu?

Podle účelu může být vytvořený KDP prezentován v různých podobách. Nejstručnější verze obsahuje pouze klinickou otázku a doporučení, či jen klíčová doporučení. Jednoduchou a jasnou formou jsou algoritmy a základní klinické postupy. Pokud ke KDP připojíme i indikátory kvality a efektivity vytvoříme standard. Protokol vznikne přizpůsobením KDP místním nebo jiným specifickým podmínkám. V „plné verzi“ podrobně popisuje metodiku tvorby, návod k jeho použití, klinická kritéria pro klinický audit, vlastní klinická doporučení pro diagnostiku a terapii, úplný seznam literatury a ekonomické modely. „Zkrácená verze“ obsahuje minimum metodologických informací a obsahuje

všechna doporučení pro diagnostiku a terapii jako plná verze. Ještě o něco stručnější jsou „základní informace – diagnostika a léčba.“ Ve „stručných doporučeních“ jsou především algoritmy a základní klinický postup. Verze pro pacienty je velmi stručná a jasná (obr. 3).

Obr. 3. forma KDP

Zdroj: http://usl.upol.cz/sites/default/files/flipr/Obecne/Obecne_output/web/flipviewerexpress.html, dne 14.4.2014

Komu jsou KDP určeny?

Je velmi důležité od samotného začátku vědět, komu je klinický doporučený postup určen a kdo bude jeho uživatelem. Pak je možné vytvořit klinický doporučený postup přímo na míru skutečnému uživateli. Potenciální uživatelé jsou velmi různorodou skupinou. Primárně jsou klinické doporučené postupy určeny lékařům, pacientům, jejich rodinám a zdravotnickým institucím. Ostatní uživatelé jsou zdravotní pojišťovny, veřejní činitelé a státní instituce. Každý uživatel užívá klinický doporučený postup ke specifickým cílům.

Jaké jsou cíle KDP?

Klinické doporučené postupy by měly dokázat sladit tak široké spektrum problémů, jako jsou klinická

zkušenost, potřeby pacientů, moderní vědecké poznatky, důraz na kvalitu přiměřené a etické zdravotní péče s dostupností zdrojů a politickým a právním prostředím.

Kolik to stojí?

Celý proces od vzniku po zavedení klinických doporučených postupů samozřejmě není zadarmo. Zjistit jeho náklady ale není jednoduché. Finance jsou čerpány z několika různých zdrojů nebo jsou konkrétní výstupy nepřesné a nesrovnatelné. Hlavními náklady jsou: personální a cestovní náklady, náklady na komunikaci, publikace, tisk a tvorbu internetových stránek a setkání pracovních skupin v implementační fázi. Tvorba klinických doporučených postupů často trvá déle, než se původně předpokládalo. Proto je vhodné v rozpočtu počítat i s neočekávanými výdaji.

Závěr

Doporučené postupy jsou důležitou formou prosazování výsledků výzkumu do klinické praxe. Jejich praktický dopad na klinické a ekonomické parametry kvality zdravotní péče závisí na promyšleném a systematickém zavádění osvědčených doporučených postupů a ověřování, zda při poskytování zdravotní péče postupujeme opravdu dobře.

Literatura

http://www.usl.upol.cz/sites/default/files/e_learning_0.pdf, dne 14.4.2014

<http://www.usl.upol.cz/sites/default/files/flipr/CKDP1/web/flipviewerexpress.html>, dne 14.4.2014

http://usl.upol.cz/sites/default/files/flipr/Obecne/Obecne_output/web/flipviewerexpress.html, dne 14.4.2014